

HALÁSZ MARGIT

Treno Ongaro

HALÁSZ MARGIT (1964) Budapest

5.

Az a baj, hogy csak egy sín van. Azt meg épp javítják. Szaknyelven szólva pályafelújítási munkálatokat végeznek. Vonaton utazónak ennél már csak a felsővezeték-szakadás, a beragadt véccéajtó vagy a vándorpatkányok munkája aggasztóbb, ha áradás után átfúrják a sínek alatti töltést. A kocsi tudom meg, hogy majd le kell szállni a vonatról, aztán át kell szállni egy buszra, arról le kell szállni, onnan vissza kell szállni egy másik vonatra, az megy, és ki kell szállni a kívánt állomáson. Mint szorzótáblát a gyerek, bal kezem ujjain számolgom az átszállásokat. Uh, ez nem kevés, mondom, és egyáltalán nem örülök, hogy a jobb kezem hüvelykujját is segítségül kell hívni. Legalább a busz bekacsaringózik a dombi falvakba, ahol szinte másfél méterre vannak az ablakok az úttól. Ez kárpótolhat némiképp a kellemetlenségekért, leskelődöm majd egy kicsit.

Egy bőrönd, két válltáska, egy körbecsavart málnahajtásköteg nejlonszatyorba állítva, ennyi a málhám. A gurulós bőröndöt nem a kavicsos sínek közötti caplatásra tervezték. Remélem, megúszom tengelytörés és kerékcseré nélkül. Halad a horda. Itt mindenki a rokonom, nézek körbe, és Cseh Tamás dala jut eszembe. Gondolatban átírom. „A pályaudvaron, hol mindenki rokon, hol nincsen semmi más, csak egy nagy baktatás.” Három eléggé kényelmesnek tűnő buszt látok a kis állomás platánfái mögül kiábrázolódni. Mindenki siet. De hát hova? A buszok mindenkit megvárnak. Tüske törik a talpamba, akarom mondani kavics szorul az egyik kerekem közé. Húzom-vonom. Kínlódásom kínkeserve mély árkot váj a kavics alatti porhanyós földbe. Muszáj felemelnem a bőröndöm. Semmi kedvem felszántani a sínek közét, a málnákat nem a forgalmistáknak és a kalauzoknak szánom.

Innestől kezdve erőltetetten menetelek. Bolond az, ki megáll, és mélézva bámulódik. A félmaréknyi melankóliámat felkapja és tovarepíti a szél. Más dal kél szárnyra bennem: „Száll a gálya, sírva húz a rab, Tüske, ha vérzi, már nem is érzi, könnyes arca, ó be halvány!” És igen, szemem szikrázik a küzdelemtől, és megjelennek előttem Repin hajóvontató apostolai. Abban különbözöm tőlük, hogy én fizettem ezért a páratlan élményért.

Az a baj, hogy nem látok az izzadságtól. Háta mon, mint párás ablaküvegen, játszadozva gurul a verejték. Öt verejtékversenyzőt számolok, a középső ér célba először, ő nyer. Bingó! Nem érzek semmit, eleven küzdelem és szenvedelem vagyok, csak az első buszig bírjak elvánszorogni. Kit érdekel a járvány, kit érdekel, ha már csak állóhelyet kapok? Bevágom a bőröndöt a busz bendőjébe, a többi cuccal felnyomakodom az utastérbe. Nem hiszem el! Felszabadul egy ülés. Pedig sokan állnak. Ez a hely miért nem kell senkinek? Hé, emberek, tán mérgezett az az ülés?

Sebaj, nekem jó lesz. Lehuppanok. Elindul a buszkaraván. Az első busz üres, a másikon vagy tíz utas, a harmadik dugig. Ó, én Isten barma, miért nem vállaltam még be azt az öt métert? Nem bírtad, szólal meg bennem egy hang. Na de hát ez a sok ember, ők is a végkimerülés miatt nem bírtak továbbmenni? Hogy lehetünk ennyire puhányak?

Hegyek között, völgyek között zakatol a három vonatpótló autóbusz. Az első, az üres diadalittasan, már-már rátarti módon úszik a tájban, bamba fejét kissé felszegve, lapos pofáját a finom friss levegőbe tolva jóízűen harapdálja a hegyi levegőt. A második, mint gyermek az anyját, követi az elsőt, mi meg roskadozva a túlsúly alatt dőcögünk utánuk. Tényleg szép kis falvak között haladunk, takaros porták. Legyen még falu, legyen még ringatás, ne érkezzünk még meg, ne kelljen újracsinálni ezt a pokoli küzdelmet, és a tervezett leskelődés helyett lecsukom a szemem.

Egyszer minden jó véget ér. Megérkezünk a füstös kis állomásra. Vonatunk benn áll. Felcihelődöm. Ledobom magam az első üres ülésre. Könnyű nyári zápot ver be az ablakon. Pedig felhő sehol. Egy ütöttkopott, csárdaszerű építményt pillantok meg a dombok között. *Esik eső szép csendesen csepereg, Rózsa Sándor a kocsmában veszeleg...* Dallamtapadásom lesz a stressztől és a füledt melegtől.

Végállomás, kiáltja Rózsa Sándor, és nagyot csettint karikás ostorával, sömmi kecmóc, takarodás van elfölé.

6.

Rutinos vén róka utazóként az évtizedek alatt remek módszert dolgoztam ki. Minimális hibaszáza-

lékkal meg tudom jósolni, hogy az adott vonalon melyik napszak melyik vonatán várható a legkevesebb utas. Arra váltok jegyet. Kiszúrom a déli járatot. Az emberek vasárnap délben jóízűen kanalazzák a lebegő aranyzír-szigetekkel tarkított húslevest. Ki az a bolond, aki ilyenkor utazik.

A decens állomásajtó magától nyílik, a csarnokba lépve nem a várva várt kongó pályaudvar-hűvös fogad. A kövön ülve kisebb-nagyobb csoportokban fiatalok. A másnaposság méla szürkességét látom a gyűrött arcokon, egyesek hálósájkjukra dőlnek, tartani már nem bírják magukat. Minden helyjegy elkelt, mondja a pénztáros. Nagyon sóhajtok, az ember jelleme vész helyzetben mutatkozik meg igazán, fut át rajtam egy idézet. Elmosolyodom, és csak annyit kérdezek: esetleg valami alternatív megoldást nem tudnánk kitalálni közösen? A pénztáros klikkelget jobbra, nézi a képernyőt balra, ja, itt lett egy üresedés, mondja. A jegynél is jobban örülök annak, hogy olykor nagyon is igazak a népszerű életmód-tanácsadók falvédőkre szánt csasztszkái.

Szóval van jegyem, igaz, első osztályra szól, de egye fene. A másodosztályon szoktam utazni. Több ok miatt. Ezek közül első, nehogy belefussak valamelyik tanyasi osztálytársamba, és a víz se mossa le rólam a beképzelt majom, nagyzólov nevet. Én, a szegény ember legkisebb lánya maradjak a kaptafánál, akarom mondani, a másodosztályon. Szóval arisztokratának érzem magam, bársonyülés, fehér fejevédő huzattal, tágas tér. Nem is olyan rossz ez az első osztály. Mögöttem, mellettem, előttem a fesztiválózó fiatalok azon része, akiknek szülei meg tudták fizetni az extra költséget. Nyugis út lesz, gondolom, itt mindenki alszik. Ha szerencsém van, még a *Holt lelkekkel* is haladhatok. Kinyitom a könyvet, kis fehér selyem könyvjelző mutatja az utat. Ezerkilencszázhetvennégyben adta ki a Magyar Helikon, Szemethy Imre illusztrálta. Egy képnél nyílik ki, ahol Csicsikov mint vámtisztviselő zsebkésével felfejti az utas köpenye bélését illatos francia szappan után szimatolva.

Furcsa szag terjeng a vonatkocsi első osztályán: alkohol, mosdatlanság, önelhanyagolás, szennyezett ruházat szaga. Teljesen megértem hőszömet, aki csak úgy tudja elviselni inasa, Petruska szagát, ha szegfűszeget dug az orrába. Nincs nálam szegfűszeg, pedig istenuccse kipróbálnám.

Hegyek között, völgyek között zakatol a vonat. Én meg olvasok. Egyszer csak ölembe ugrik az előttem lévő ülés, a könyv kiesik a kezemből. Nem bírok lehajolni, nincs annyi szabad tér. Beleverném az orrom a fekete műanyagba. Próbálok elemezni a helyzetet: az előttem ülő fesztiválózó alkalmi párocska fiú tagja, aki egyébként nem volt rest, se kába, belebújt a hálósájkjába, és a „mert megérdemlem” fene nagy világdivatját követve, kényelmesebb fekvőalkalmatosságra vágyott. Benyomott egy gombot, az ülés ágyfunkcióra váltott. Most mit csináljak?

A résen át kukucskálgatok, a mellette ülő kislány is alszik, félre van biccenve a feje, a mellettem ülő fiatalember is húzza a lóbőrt. Hát csak én virasztok itt vasárnap dél tisztességére? Jönne már a kalauz! Holt lelkek mindenhol. Eszembe jut egyik írókolléga nyilatkozata, miszerint ő fejben ír. Nézem a tájat, és elhatározom, hogy írok egy jó kis novellát. Fejben. Ettől olyan ideges leszek, hogy kiver a víz. Fejben írni csak úgy lehet, ha nem muszájból ír fejben az ember, hanem őszinte indítékből. És különben is, mi van, ha a puccos ülés gombján létezik egy második fokozat, amit majd később, álmából felriadva nyom meg az előttem ülő utastárs. Na, akkor nekem annyi lesz. Kipréléselődöm, mint a *Tom és Jerry*ben a macska, amikor átmegegy rajta az úthenger.

Egyetlen reményem marad a túlélésre, ha visszaszerzem valahogy a földön heverő könyvem, és megmentem magam az olvasással. A kényszer pofátlanul kreatívvá és találékonnyá tesz. A Mount Everestet is megmásszák emberek, nehogy már egy szépirodalmi kötet kifogjon rajtam! Leevickélem magamról az edzőcipőmet, mert első próbálkozásaim kudarccal végződnek. Meztelen lábbal jobban meg tudom ragadni a könyvet. Meg is ragadom. Csukott szemmel dolgozom, hogy jobban tudjak koncentrálni. Egy-ké-há, egy-ké-há, fog ez menni, csak ne adjam fel. És igen, igaza van Madáchnak, az élet célja a küzdelem maga. Az én célom maga a könyv, amit végre a kezemben tudhatok. Fogom, simogatom, dédelgetem, cirógatom. Aztán kinyitom.

Ó, én tökfilkó, mondja Csicsikov, a lovamat keresem, holott rajta ülök.